

DIRECTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ ==

Unirea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 150 Lei
Pe 6 luni . . . 75 Lei
Pe 3 luni . . . 40 Lei
Pentru America 2 Dolari
Numărul 3 Lei

Pentru inserate se plătesc 5 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Din cartea frăției.

Chestia cimitirului comun din Lugoj. — Cum se promovează acolo pacea dintre cele două biserici românești. — Un nou scandal provocat de „frații” ortodocși.

(=) Din 1836, deci aproape de 90 ani, cimitirul românesc din Lugoj a slujit — pe urma hotărârii unui plebiscit al populației românești de atunci — pentru morții ambelor biserici românești de acolo. Ortodox în originile lui, cimitirul a ajuns pe urma acestui plebiscit un cimitir „comun”, consacrat definitiv ca atare prin folosirea lui neîntreruptă timp de 89 de ani. Adevărat, că eforia bisericii ortodoxe și-a asumat cu timpul dreptul de-a avea singură administrarea cimitirului, făcând uneori chiar însemnate greutăți uniților noștri prin majorarea taxelor ce se cereau pentru locul dorit de îngropare, dar dreptul însuși de-a fi adăpostiți în acest cimitir niciodată nu s'a denegat membrilor bisericii noastre.

Cu toate acestea, văzând mizeriile ce i-se creiază și găsind că este o situație insuportabilă ca o chestie atât de importantă să fie oarecum la discreția nu tocmai binevoitoare a conducătorilor parohiei ortodoxe din Lugoj, parohia noastră de acolo s'a ocupat foarte serios cu gândul de a-și înființa un cimitir aparte, fără de-a renunța însă prin aceasta la drepturile sale asupra cimitirului de până acum, și mai ales fără de-a se putea gândi măcar la acest lucru până în momentul când noul cimitir va fi luat ființă.

Aranjarea chestiei mergea însă mai încet decum ar fi fost de dorit și aceasta nu din vina organelor noastre parohiale, ci din cauza celorce, stăpâni pe reforma agrară, nu prea se îmbulzesc a satisface justelor dorințe ale bisericii noastre. Dar „frații” ortodocși nu mai puteau să aștepte. Cu toată dorința I. Preasfințitului dela Sibiu de-a ne putea strânge cât mai curând la iubitorul său sin de mamă, oamenii cunoscutului protă lugojan Popovici, s'au gândit că trebuie să refuze a mai primi pe morții uniți alături de morții ortodoxiei. Răzimați pe un curios ordin ministerial, ieșit, evident, tot de pe urma unor stăruințe ortodoxe, care — fără a se gândi, cum s'a interpretat mai târziu, și la Românii uniți — dispunea, că în cimiterile ortodoxe să nu se îngroape decât ortodocși, bunii noștri „frați”, au avizat parohia noastră din Lugoj, că, după expirarea termen peremptoriu de 6 luni, uniții nu vor mai fi admiși în cimitirul lor „ortodox”, cum au început să-l numească de atunci înainte.

Și cum în cercurile ortodoxe nu se glumește, vorba a fost urmată de fapte. După 6 luni, episcopul ortodox de fapt n'a mai dat autorizația convenită pentru a se săpa groapa pentru cutare unit, așa că cel dintâiu mort al bisericii noastre, după expirarea fatalului termen, a trebuit să fie îngropat într'un alt cimi-

tir mai vechiu. Intervine însă primăria care oprește orice îngropare ulterioară în acest cimitir și atunci fiindcă s'a întâmplat să mai avem un mort unit în Lugoj, și fiindcă intervenția — probabil nesinceră și neserioasă — a autorităților civile de acolo n'a putut schimba mentalitatea și atitudinea celorce dețineau cheile cimitirului românesc, s'a putut ajunge în ziua de 30 August c. la scandalul nemai pomenit, că preotul și mortul a trebuit să fie trecut în cimitir, cu scara, peste gardul mai jos din o stradă lăturănică, pe unde ar fi urmat să treacă și toți însoțitorii mortului, dacă „purătorii de chei” ai cimitirului nu s'ar fi răzgândit în ultimul moment, vestindu-i că pot să se întoarcă la poarta principală, că acum e deschisă...

Întreg Lugojul nu vorbește acum decât despre acest scandal, care nu strică să fie cunoscut în țara întreagă. Desaprobat și condamnat chiar și din partea ortodocșilor lugojeni mai cu scaun la judecată, el va fi condamnat desigur și din partea întregii opinii publice, oferind tuturor o nouă dovadă despre felul cum știu ortodocșii să cimenteze legăturile de frăție cu biserica soră și despre atitudinea puțin loială, pe care autoritățile comunale și de stat ale Lugojului știu s'o aibă față de una dintre cele două biserici „naționale” ale țării.

Dintr'un normativ pentru instrucția religioasă. „Renașterea” din Cluj, organul oficial al eparhiei ortodoxe de acolo, publică în numărul său dela 25 August un nou normativ pentru instrucția religioasă, emanat dela „Consistorul mitropolitan”, în care chestia profesorilor și a manualelor de religie — două chestiuni cari ne interesează în chip deosebit — se aranjază în felul următor:

„Profesorii de religie dela școlile secundare vor trebui să fie absolvenți de academie, sau facultate teologică. Calificația lor teologică este de atribuțiile bisericii, statul poate cere dela dânsii numai examen pedagogic. Numirea sau alegerea profesorilor de religie și a cateheților aparține sferei de dispoziție a autorității bisericești, care va angaja pe profesorii de religie pe bază de concurs public. Întrucât va fi vorba de aplicare de profesori de religie și cateheți la școlile de stat, numirea sau alegerea va fi supusă ministerului instrucției pentru a lua act (!) de această angajare. O angajare de acest fel, făcută de autoritatea bisericească cu respectarea principiului de calificare, nu poate fi refuzată decât numai pe motive de interes superior de stat, dovedite.

„Intocmirea și aprobarea planului analitic de învățământ religios, precum și aprobarea manualelor de religie pentru tot felul de școli, cu elevi ortodocși români aparține autorității bisericești. La propunerea religiei nu se pot întrebuița alte manuale didactice decât cele aprobate de autoritățile bisericești. Ministerul instrucției va lua act (!) despre programa analitică și manualele aprobate de biserică, rămânându-i dreptul de-a face obiecțiuni din punctul de vedere politic de stat” (sic!).

Iată deci, că biserica ortodoxă dela noi cere pentru învățământul religios respectarea aceluiași norme pe cari le reclamă și biserica noastră, ca singurele cari pot fi admise în această materie. Este un bine acesta, fiindcă astfel, mergând pe aceleași căi, se vor putea atinge rezultatele dorite. Organele de stat vor trebui anume să înțeleagă, că asupra învățământului religios biserica are drepturi imprescriptibile, asupra cărora nu se poate admite nici o transacție.

Pe noi chestia ne interesează în chip deosebit, întrucât dintre manualele noastre de religie, trimise ministerului de instrucție pentru a lua act de ele și pentru a se convinge — întrucât ar fi avut ceva îndoială asupra acestui punct —, că ele nu cuprind nimic împotriva intereselor de stat, acesta a crezut că este în drept să excepționeze 4 manuale, pe motive cu totul de alt ordin Firește, autoritatea noastră bisericească a răspuns că nu poate lua act de aceste excepții, și că nu poate admite nici o știrbire a drepturilor sale suverane asupra învățământului religios.

Mizeriile cunoscute din jurul manualelor dd. Georgescu și Dr. Brînzeu par a voi deci să fie reinviolate, întinzându-se acum și asupra altor două manuale — cele ale păr. Dr. Ciplea —, dar, văzând mai ales că și biserica ortodoxă a început să pună chestiunea la fel cu noi, suntem siguri, că lucrurile se vor aranja de astădată mai ușor și mai repede.

Congresul dela Stockholm. Timp de aproape o săptămână, vre-o 600 delegați alor peste 30 de biserici, între cari și vre-o 10 reprezentanți ai bisericii ortodoxe române, conduși de mitropolitul dela Sibiu, au ținut, începând cu ziua de 19 August c., un congres bisericesc în capitala Suediei.

După încercarea neisbutită din anul trecut dela Geneva, încercare făcută pe temeiul celei mai largi interconfesionalități, inițiatorii acestei conferențe, în frunte cu episcopul protestant din Upsala Soederblom, s'au gândit de astădată numai la o apropiere dintre confesiunile creștine. Au invitat deci, pe lângă bisericile protestante de toate nuanțele, și bisericele ortodoxe, precum și biserica Romei papale. Și, stăpânite, se vede, tot mai mult de ideea de-a scoate biserica din făgașul strâmt al „naționalismului” și de-a face din ea o putere interna-

țională, cu excepția bisericii romane, bisericile chemate au răspuns invitației. Alături de sutele de reprezentanți ai protestantismului „caledoscopic” — cum l-a numit d. Nichifor Crainic — și a anglicanismului, divizat și el în mai multe nuanțe, Stockholm a găzduit în zilele acestui congres și o întreagă serie de reprezentanți ai ortodoxismului, în frunte cu octogenarul patriarh Fotie al Alexandriei.

Congresul, deschis din partea regelui Suediei — care și-a permis să-l asemene cu sinodul ecumenic dela Nicea —, a avut la ordinea zilei cele mai variate probleme de ordin cultural, social, economic și chiar politic, dar un singur cuvânt nu s'a spus despre partea principială, doctrinară, care totuși singură poate da un temei sigur și statornic de împreună lucrare. Și aici este enorma deosebire între felul de a vedea și de-a lucra al bisericii romane — care de veacuri intrupează, ca o mare și puternică realitate, visul după care zadarnic se sbat toate celelalte grupări religioase creștine — și acela al bisericilor protestante, întovărășite mai nou cu bisericile ortodoxe naționale și autocefale, în plină descompunere. În vreme ce catolicismul, cu adevărat internațional, unește pe fiii tuturor neamurilor pe temeiul solid al aceleiași dogme, lăsând deplină libertate de vederi asupra tuturor celorlalte chestiuni, protestantismul multicolor și noua lui codiță „fotiană”, caută — și poate va găsi — o unire pe chestii mărunte și secundare, lăsând la o parte dogma, asupra căreia știe bine, că nu se va putea găsi o unire, decât atunci, când, se va uni... cu organizația religioasă, care o are.

Acesta e motivul, pentru care biserica Romei nu a participat nici acum, și nu va participa nici în viitor la consfăturile de această natură, cari — oricât de puternic s'ar manifesta, cum a fost și cazul recent dela Stockholm — nu vor putea realiza niciodată visul dorit. Și aceasta pentru cuvântul, că „alt temei nime nu poate pune, afară de acela care este pus: Isus Hristos”.

Cereți pretutindeni: „UNIREA”.

Cronică bisericească.

Consacrarea noului episcop de Iași. O frumoasă pastorală a Monseniorului Mihai Robu, noul episcop catolic de Iași, anunță clerul și credincioșii acestei eparhii, că consacrară sa de episcop se va face în 20 Septembrie c. la Iași în capela Maicelor de Sion. O va săvârși I. Preasfințitul Alexandru Cisar, arhiepiscopul din București, asistat, „printr'un favor special făcut Noua — spune pastorală — de Preasfințitul Părinte, de Preasfințitul Dr. Valeriu Traian Frențiu, episcop român unit de Oradea-mare și de Preasfințitul Dr. Alexandru Nicolescu, episcop român unit de Lugoj, ca să arătăm unitatea bisericii catolice în varietatea riturilor”.

Din prilejul acestei consacrări, ne permitem a alătura la omagiile clerului și credincioșilor eparhiali și urările noastre cele mai sincere și mai curate.

Exerciții spirituale pe seama clerului. Pe urma deprinderilor similare din biserica apusă, s'au introdus și în biserica noastră exercițiile spirituale pentru preoți.

Incerări mai puțin sistemizate au fost și înainte, aproape deodată cu înființarea reuniunilor noastre de misiuni. De câțiva ani eparhia Lugojului, eparhia noastră per eminentiam misionară, a început să le sistemizeze și pilda ei a fost urmată și din partea Gherlei. Iar acum mai nou I. Preasfințitul mitropolit al Blajului — utilizând experiența câștigată prin încercările de până acum — le-a dat forma definitivă, în cadrele căreia se pot dezvolta spre înălțimile atinse în biserica apusă. După cum aminteam și în numărul trecut, aproape 200 de preoți și clerici au ascultat săptămânile trecute minunatele povești și îndemnuri ale inimosului conducător (păr. canonic Dr. Octavian Domide), și emoțiile sufletești produse de acestea, canalizate prin acel fond de patriarhală bunătate pe care ni-l da tipul preotului român unit, vor

fi — suntem siguri — un puternic izvor de înviore a bisericii noastre.

O casă anume spre scopul acesta — zidită, pe cât numai posibil, din contribuția întregii noastre provincii bisericești —, va face să dispară cu timpul și măruntele neajunsuri inerente unor exerciții preoțești aranjate în condițiile de acum, și atunci nu va mai fi poate lipsă nici de ordinele, mai mult ori puțin strășnice, cari se impună acest bine, fiindcă prețimea îl va râvni atunci dela sine.

Burse pentru străinătate pe seama teologilor ortodocși. Un comunicat al patriarhiei din București anunță, că „pentru anul școlar ce începe dispune de mai multe burse pentru învățământul teologic în străinătate, și invită pe cei ce reflectează la ele să-și trimită cererile însoțite de recomandarea chiriarhului local”.

Afară de cele două facultăți teologice dela universitățile din țară (București și Cernăuți), biserica ortodoxă va avea deci posibilitatea de-și trimite studenții în teologie și la universitățile (protestante ori anglicane?) din străinătate. Sperăm deci, că măcar de acum înainte nu se vor mai ridica din partea unor cercuri ortodoxe proteste împotriva celor câteva burse, pe cari le dă statul bisericii noastre, pentru a ne putea crește și noi câțiva preoți cu calificare universitară.

Un ortodox despre conferința dela Stockholm. În legătură cu cele scrise mai sus despre congresul bisericesc dela Stockholm, credem a fi potrivit să dăm aici, după ziarul „Cuvântul”, și următoarea părere a dlui Nichifor Crainic, care — după cum se știe — trece ca o mare autoritate în lumea ortodoxă:

„Congresul dela Stockholm e un congres protestant internațional, cu o anexă paradoxală figurată de delegații ortodoxe din statele balcanice și dela patriarhiile orientale, tutelate, mai mult sau mai puțin de Anglia. Dogmaticește, la Stockholm s'au întâlnit astfel cele două extreme ale creștinismului actual: ortodoxismul istoric și protestantismul caledoscopic, ce n'au și nu pot avea nici un fel de

Foița „Unirii”

In chestia lui Ioan Huss.

Pastorală colectivă a episcopatului cehoslovac, dată după serbările aranjate în onoarea lui Huss*)

Plecarea neprevăzută a Nuntului apostolic, Monsignorul Marmaggi, chiar în ziua sărbătoririi lui Huss, a atras asupra acestui eveniment nu numai atențiunea publică din cuprinsul Republicii, ci — cu deosebire printre catolici — și din străinătate.

Cauză proximă a acestei plecări a fost sărbătorirea lui Huss ca precursor al reformei veacului al XVI-lea și, prin aceasta, ca adversar al supremei autorități religioase a creștinismului, unit până la acel timp, autoritate instituită din partea lui Hristos, prin cuvintele: „Petre, tu ești piatră și pe această piatră voi zidi biserica mea” (Mat. 16, 18).

Caracterul anticatolic al sărbătoririi lui Huss la Praga și în provincie, anunțat întâiu din partea presei, s'a dovedit apoi prin mani-

festul lansat de protestanți și prin drapelul cu potirul hussit, expus la Palat, care a fost împrăștiat și afișat mai apoi din partea liber-cugetătorilor în întreg orașul Praga.

La această sărbătorire, supremii reprezentanți ai statului au participat în mod oficial.

Încă cu prilejul discuțiilor asupra festivităților, sf. Scaun a declarat ministrului de externe, că prin sărbătorirea introdusă prin lege a „Zilei de comemorare alui Huss”, ca literat binemeritat și ca patriot, se va legaliza deodată și pomenirea anuală alui Huss ca adversar al bisericii catolice; și din aceasta cauză majoritatea preponderantă a catolicilor de toate naționalitățile și sf. Scaun el însuși se vor socoti permanent ofenzate.

Chiar și sf. Părinte, care — la fel cu predecesorul său — a dovedit, încă dela începutul republicii cehoslovace, o deopotrivă iubire față de toate naționalitățile ei, a declarat în fața pelerinilor republicii noastre, că rechemarea reprezentantului său a fost reclamată de judecata istoriei și a întregii lumi catolice, care nu poate să uite datoria impusă bisericii din partea lui Dumnezeu, de-a păstra nevătămat „depozitul de credință” (1 Tim. 6, 20).

Cauzele mai depărtate ale acestei plecări se pot găsi în comparația dintre republica noastră și celelalte state din jurul ei, ca Bavaria, Polonia, Ungaria și chiar Iugoslavia, state, care au încheiat cu sf. Scaun o convenție echitabilă în ce privește relațiunile statului cu biserica, bazându-se pe principiul „dați Cesarului

ce este al Cesarului (puterii de stat), iar lui Dumnezeu ce este alui Dumnezeu (Luca 20, 25).

La noi, această dublă suveranitate, a statului și a bisericii lui Hristos, nu este recunoscută.

În cercurile mai înalte se neagă orice revelațiune supranaturală și în consecință sunt ignorate întruparea Fiului lui Dumnezeu, opera răscumpărării sale, și, tot așa, întemeierea bisericii și misiunea ei „de-a învăța toate neamurile”; ba, această biserică mai e și declarată o formă inferioară a creștinismului pozitiv.

Și această necredință modernă vrea să se introducă cu forța între catolici, cu ajutorul liber-cugetătorilor și a diverselor secte.

Reforma veacului al XVI e declarată deci izvorul libertății religioase și al oricărui progres, al cărui pioner a fost Huss.

Ne găsim aici în fața faptului istoric, deosebit de semnificativ, că în veacul al XVI-lea cultura creștină, unită până atunci, pentru că răzima pe unitatea dogmei și a moralei, se împarte în două câmpuri de cultură: Cel catolic și cel protestant.

Protestantismul, cu principiul subiectivismului care-l caracterizează, adică cu negarea supremei autorități religioase, instituită de Hristos cu cuvintele: „Petre, tu ești piatră”, „paște mieluseii mei”; „întărește pe frații tăi”, a înlăturat cheia de boltă a edificiului culturii creștine unite, și astfel a sfărmat o piatră după cealaltă, sau cu alte cuvinte, în cursul acestei disoluții religioase a negat o dogmă creștină

*) După „L'Osservatore Romano”, semioficiosul Vaticanului, publicăm și noi, în traducere fidelă, acest înălțător document de neînfricată mărturisire a credinței catolice, care, în aceeași vreme ne dă și toate orientările necesare asupra dedesupturilor și adevăratelor motive de pe urma cărora s'a ajuns, în chip fatal, la ruperea legăturilor diplomatice dintre Vatican și statul cehoslovac. Pastorală poartă data de 1 August 1925.

Știri mărunte.

Pentru elevele școlii normale.

După ce noul local nu e terminat încă, cursurile la „Școala normală de fete din Blaj” se vor începe numai la 1 Octombrie c. Așadar înscrierile la școală și internatul ei se vor face în 29 și 30 Septembrie. Blaj, la 12 Septembrie 1925. — Direcțiunea.

Personale. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe pâr. Ștefan Roșianu rector al Internatului Vancean de băieți.

— P. Ven. Ordinariat de Gherla a numit de *protopop onorar* pe Valeriu Filipan din Glod, pe pâr. *Laurențiu Sima* din Jibău și pe pâr. *Gavril Marțian*, din Căseiu. A mai numit apoi pe pâr. *Alexandru Ungur* de paroh la Peceiu, iar pe pâr. *Iosif Sângeorgean* de paroh la Iclodul mare. Rangul de paroh s'a mai dat și pâr. *Emil Mureșan* din Bârseul mare.

Concurs. P. Ven. Ordinariat de Gherla publică, cu termenul de 30 Septembrie, concurs la parohia *Neț* (prot. Bistrița).

Expoziția dela Chișinău. Așezată în palatul liceului Nr. 3 (fost „Sfatul țării”), parcul „Principele Carol”, și orfelinatul „Regina Maria”, expoziția dela Chișinău înfățișează cu adevărat întreaga viața Basarabiei noastre. Fostul „Stat al țării”, care este și pavilionul principal, cuprinde toate secțiunile agricole, cele de viticultură și oenologie, horticultură, silvicultură și piscicultură; apoi cooperația, manifestările de artă și cultură și o parte din exponatele marilor fabrici din țară. În parcul „Principele Carol” sunt paviloanele fabricilor de mașini, al sericiculturii și apiculturii, apoi acela al Regiei Monopolurilor și paviloanele țărilor străine. Iar în orfelinatul „Regina Maria” se află secția etnografică și de industrie casnică. Deschiderea expoziției s'a făcut cu deosebită solemnitate, în prezența Soveranilor și a întregii familii domnitoare, Marția trecută, și va fi deschisă timp de peste o lună.

Locale. Luni, la Înălțarea sf. Cruci, va *predica* în catedrală Reverendul *Victor Fodor*, cassier la Adm. centrală capitulară, iar Dumineca viitoare Reverendul *Eugen Gr. Bucur*, profesor la liceul de băieți.

— După cum anunșasem, *adunarea generală a despărțământului Blaj* s'a ținut Dumineca trecută în comuna Veza, în prezența unui public destul de numeros, compus în majoritate dintre locuitorii comunei. Afară de rapoartele obișnuite asupra activității nu prea bogate din anul trecut, programul adunării a avut două conferințe pentru popor, făcute de dd. profesori Alexandru Lupeanu și Dr. Coriolan Suciu. În fruntea noului comitet s'a pus de astădată pâr. Ștefan Roșianu, dela marea dragoste pentru popor a căruia se așteaptă un nou puls de viață în sinul despărțământului nostru.

— Dumineca trecută s'au întrunit la Casina română membrii partidului național, spre a întregi *organizația județană a partidului*. Pentru locul de prezident s'a designat pâr. canonic Dr. Victor Macaveiu, iar de secretar general a fost ales d. Dr. Zaharie Boila, care și până acum a purtat agendele acestei organizații.

„Stejarii lui Lucaciu.” Marția trecută, la Sântă-Măria mică, s'a ținut la Șișești, în prezența multora dintre admiratorii celui ce a fost pâr. Vasile Lucaciu, o duioasă serbare comemorativă. Cu acest prilej s'au plantat în fața bisericii de acolo doi stejari, cari se vor numi „stejarii lui Lucaciu”, vestind, din generație în generație, înaltele virtuți ale marelui dispărut. Sufletul serbării a fost fiul său pâr. Dr. Epaminonda Lucaciu, actualul preot din Șișești.

Noile bilete de 500 Lei. Anunțându-se din partea „Băncii naționale”, că în a doua jumătate a acestei luni se va pune în circulație noul tip al biletului de 500 Lei, dăm și noi asupra lui următoarele amănunte: Hârtia noului bilet este aceeași ca a biletului de 1000 Lei, având o dimensiune de 207/118 mm. Are un singur filigram la mijloc, reprezentând capul lui Traian. Desenele sunt multicolore, pe față mai deschis decât pe dos. Figurile de pe față sunt acestea: În stânga o țărancă șezând pe o laviță și torcând, iar în dreapta o țărancă șezând și lăptând un copil; jos o secere și un snop de grâu culcat. În dosul biletului sunt la stânga două țărance, una lângă alta, cu sape pe umăr; la dreapta jos o vedere a unor sonde petroliere, iar în fund se zărește castelul Peleş;

legătură între ele. Biserica rusă din exil nu participă nici prin arhieriei autorizate, nici prin marii ei metafizicieni dintre cari unii ca Bulgarkow și prințul Trubețkoi, trăiesc azi în Europa. Lucrul era de prevăzut pentru cine cunoaște spiritul disciplinei ortodoxe rusești, civilizată în profunzimea filosofiei specifice orientale, a Rusiei, spirit mult mai intransigent decât cel catolic și egal de disprețuitor pentru excrescențele protestante, ca și cel catolic.

„Participanții ortodoxismului balcanic și sudic dovedesc oarecum și cu acest prilej un fel de dezertare dela spiritul adevăratei lor discipline, de când în aceste părți ale vechiului creștinism disciplina nu mai e servită de elaborările unei cugetări creatoare actuale. Aportul lor la congresul dela Stockholm va rămâne fără nici o însemnătate. Biserica Bulgariei, de pildă, n'a adus altceva decât o plângere în ce privește tratamentul minorităților bulgare în celelalte state balcanice, adică o pără împotriva celorlalte mici biserici ortodoxe.”

Este o părere, de care nu mult se vor cura „peregrinii” români dela Stockholm și pentru care nu credem să se voteze autorului multumită protocolară din partea proximalului congres bisericesc-național dela Sibiu.

Preoții nu vor fi scoși la pensie pentru limita de vârstă. În legătură cu anumite învârteli ce-au început să se facă pe această chestiune, ministerul de culte aduce la cunoștința preoților din întreaga țară, cari la 1 Octombrie au 65 de ani, că nu este cât de puțin vorba să fie scoși la pensie pe dată numiți. Pensionarea va face și pe viitor numai la avizul chiriarhiei respective și numai pentru cei cari voesc să-și reguleze dreptul la pensie.

* În atențiunea părinților. Pe noul an școlar 1925/6 se primesc eleve cu întreținere completă la doamna Daniel, strada Regina Maria.

după cealaltă și la sfârșit, în veacul XIX și XX, chiar și temelia însăși a culturii creștine, decât credința în divinitatea lui Hristos a fost distrusă și aceasta, cu toată „nime nu poate pune altă temelie afară de aceea care este pusă, decât Isus Hristos” (1 Cor. 3, 11).

După această negare a divinității lui Isus Hristos în raționalism, a urmat (prin opera lui Kant) „religiunea în marginile rațiunii pure”. Într'aceea s'a produs, prin necesitate logică, negarea sistematică a creștinismului pozitiv și, a materialismul veacului al XIX-lea, se negă chiar și rațiunea, iar în locul credinței despre crearea omului după asemănarea lui Dumnezeu, a substituit doctrina „științei moderne” referitoare la „omul - bestie”.

Viața popoarelor de cultură occidentală europeană, este încă luminată de razele în apăsare ale „soarelui dreptății”, Isus Hristos, care pentru masele necredincioase ale poporului și ale intelectualilor, a și apus. Cu toate acestea, conceptele de morală, de datorință, de conștiință, și de onestitate, precum și normele de viață cari rezultă din ele, sunt încă păstrate, foarte inconștient, la aceia cari nu mai cred într'o revelație supranaturală. Dar vai de această cultură milenară europeană, dacă și aceste ultime raze ale luminei credinței, se vor stinge în generațiile crescute în familiile și școlile anticreștine! Se va face atunci o noapte adâncă de barbarie, care va fi mai rea decât aceea deaintea creștinismului.

Nihilismul și bolșevismul rus — această

ultimă fază a negațiunii reformei veacului XVI —, care amenință întreaga lume cu anarhie, este un serios advertisement pentru preamăritorii reformei. Confirmarea acestui proces de disoluțiune socială se face nu numai de autori catolici, ca De Maistre, Galizin și alții, dar chiar și de autori din câmpul acatolic, ca filosofi A. Comte, Schelling, apoi de istoricii culturali protestanți Pükler - Munskauf, Mackenzie - Wallace, de socialistii și comuniștii nihilști St. Simon, Engels, Bebel, A. Herzen și alții.

În opoziție cu această disoluțiune isvorită din negațiunea protestantă, *catolicismul*, prin puterea vieții intime a credinței, s'a reformat sub influința Papatului, după conciliul Tridentin, și s'a închiegat tot mai mult în jurul principiului autorității, infalibile în cauzele de credință, după conciliul din Vatican, și acest principiu religios al autorității este fundamentul oricărei alte autorități indispensabile în viața socială.

În valurile scepticismului modern al rațiunii și al pesimismului vieții, ieșite din catastrofele războiului, popoarele privesc la farul bisericii catolice, far spre care chiar și popoarele orientale și occidentale, separate de ea în veacul XI și XVI, își îndreaptă privirile în persoana reprezentanților lor mai buni. Aceștia le sfătuiesc să se mântuiască în corabia lui Petru, în biserica catolică, sub protecția atotputernică a Celui, care i-a zis: „Nu te teme, eu sânt cu tine!” Această judecată rezultă din istoria bimilenară a bisericii catolice, la care

se provoacă Papa Pius al XI-lea, vorbind despre necesitatea plecării reprezentantului său dela Praga, pentruca să nu pară că nu-și împlinește datoria impusă de Mântuitorul: „Paște oile mele”.

Nu acesta este, desigur, felul de a scrie istoria, despre care unul din cei mai buni cunoscători ai ei (De Maistre) a spus, la începutul veacului XIX, că: „De trei veacuri (din al XVI-lea până la al XIX-lea) istoria nu este decât o mare conjurație împotriva adevărului”.

Pentru catolicii iluminați de lumina adevărului obiectiv, de știință istorică și de credință, nu mai pot avea nici o putere prejudiciile tradiționale ale protestantismului și ale necredinței, nici chiar față de persoana lui Huss, ale cărui merite literare și naționale le recunosc.

Toleranți față de toți, catolicii lasă pe oricine în convingerea sa religioasă, ei resping deci agitațiile vulgare, făcute în adunări publice și protestează contra abuzului, care se face din partea oficialilor publici, din partea asociațiilor responsabile, prin propagarea apostaziei dela biserica catolică. Amintindu-ne de cuvintele lui Hristos: „Simone, Simone, iată satana v'a cerut pe voi să vă cearnă ca grâul; dar eu m'am rugat pentru tine, ca să nu scadă credința ta și tu... întărește pe frații tăi” (Luca 23, 31), noi știm că prin unitatea intangibilă cu episcopatul nostru, sub capul comun din Roma, urmașul sf. Petru, vom rezista și ispitelor actuale și vom susține proba cu cinste în fața judecării întregii lumi catolice.

deasupra filigramului marca țării. Biletul mai are apoi inscripțiile obișnuite asupra valorii și cele referitoare la falsificatori. — Alături de noile bilete, cele vechi vor mai circula până la 31 Decembrie 1926.

Telefonul „Unirii.”

B. Cluj Da, este adevărat: Data plecării pelerinajului nostru la Roma s'a amânat cu o întreagă săptămână, pe ziua de 24 Septembrie. Amânarea se datorește faptului, că I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit, care va conduce pelerinajul, fiind în vizitație canonică, nu putea pleca mai curând.

M. Sibiu. Deși suntem obișnuiți cu lucruri de aceste, găsim că atitudinea mitropoliei dela Dvoastră de-a declara pur și simplu de ortodox pe cineva care n'a făcut formele prescise de lege pentru treceri, este într'adevăr foarte puțin onorabilă. Înțelegem anume, ca cineva să intervină, cum știe mai bine, pentruca dispozițiile unei legi care nu-i convine — cum ar fi și formele cerute de actuala lege pentru trecerile religioase — să fie schimbate, dar să nesocotești, mai ales ca autoritate bisericească, o lege pozitivă, până când ea nu-i abrogată ori modificată, înseamnă anarhie în cel mai deplin înțeles al cuvântului. Noi știm însă, că legile au și sancțiuni și chiar dacă s'ar găsi vre-o lege fără sancțiune concretă, este și trebuie să fie sancțiune pentru anarhia în sine, care nu poate fi tolerată într'un stat de drept nici chiar atunci, când între ceice au interes s'o propage s'ar găsi fețe bisericești atât de înalte cum spuneți.

S. Baia-mare. Aproape 8 coloane a scris Latișul dela Dvoastră asupra >vandalismului< catolic și uniut din Virișmortul Maramurășului și totuși n'a reușit să acopere goliciunea supărătoare a inscenărilor pravoslavice din părțile acelea. Tot ce se spune în lunga și oobositoare poliloghie a șefului celui ce poartă gloriosul nume de Batariuc (sic!), principalul agent al ortodoximului panslav de acolo, nu este decât o foarte puțin reușită apărare a răpirii unei biserici catolice (rutene), reclamată pe sfânta dreptate din partea celorce știu că nici o lege în vigoare nu admite o astfel de crimă. De altfel sperăm că în curând vom avea și noi amănuntele necesare pentru a putea vorbi despre acest >vandalism< cu și mai multă cunoștință de cauză.

S. Bnia. Vă mulțumim pentru interesul ce ne purtați. Copia ordinului din chestie ni-sa trimis și din alte părți, așa că aveam cunoștință de el. Ne vom și ocupa în curând de această chestiune.

G. Satsugatag. Ziarul se trimite din 1 III a. c. In contul Dvoastră am primit în 27 II. 30 Lei, iar acum 40 Lei. Până la finea anului curent mai restăți cu 55 Lei.

R. Firminiș. Raportul semnat: 3 August 1925, ne-a parvenit abia săptămâna trecută. Veți înțelege deci, că acum nu-l mai putem da, nici măcar prescurtat.

B. Seini. Chităm primirea sumei de Lei 270. Achita până la 31 Decembrie 1925.

Suntem și noi supuși credincioși ai republicii noastre, cinstim capul ei ca pe reprezentantul autorității statului, și ne aducem aminte de indemnul sf. Pavel (1Tim. 2, 1) către primii creștini, de-a se ruga chiar și pentru împărații păgâni, cari îi persecută până la sânge.

Vom da deci Cesarului (căpeteniei statului), ce este al Cesarului, dar, cetățeni liberi și cu drepturi egale, nu ne vom lăsa împiedecați de nime, de-a da lui Dumnezeu ce este alui Dumnezeu și bisericii sale de pe pământ ceea ce îi compete. Catolicii Boemiei și Moraviei sunt conștii de puterea lor crescândă, iar rezistența Slovacilor contra hussitismului religios este de neînvinc. In această apărare a catolicismului toți catolicii republicii sunt alături de noi.

Vorba sf. Pacian: „Creștin imi este numele, catolic conumele”, este și a noastră. Stăpâniți de acest gând, dispunem tuturor credincioșilor și catolicilor conștii, ca — în semn de protest contra demonstrațiilor anticatolice din prilejul serbărilor lui Huss —, în temelul acestei pastorale, să se aranjeze în toate parohiile manifestări de credință nestrămutată și de devoțiune fiască față de sf. Părinte și față de reprezentantul său în Praga, Nunțiu apostolic.

Urmează apoi instrucțiile concrete referitoare la aranjarea acestor manifestații și semnătura tuturor membrilor corului episcopesc cehoslovac, în frunte cu mitropolitul Francisc dela Praga.

Cețiți și răspândiți: „UNIREA”.

Post rentabil.

Postul de institutor pentru limba română la școala primară catolică din Sulina, cu o retribuție de 6—7000 Lei lunar, plus locuință în curtea școlii, e vacant și se poate ocupa imediat de institutori catolici, cari intrunesc următoarele condiții:

1. Să aibă diplomă.
2. Să știe cânta la pian.

A se adresa, cât mai fără întârziere, la redacția „Unirea” Blaj. (80) 1—2

Prăvălie nouă în Blaj

Hoza & Marcu

prăvălie de manufactură și coloniale în engros și în detail

Filiala Firmei VASILE HOZA din Sibiu

Are tot felul de mărfuri de manufacsură, stofă pentru haine de domni și dame, Pânzării, Zefire, Cretoane, Satinuri, articole D. M. C.

Ornate sacre pentru biserici

Prapori, Potire, Cădelniți, Cruci de mână, Cruci de prapori, cu celea mai convenabile prețuri.

:-: Serviciu ireproșabil :-:

Nime să nu mai comande haine și scule bisericești, până nu se va convinge de prețurile firmei românești

Hoza & Marcu

Blaj, Piața Inocențiu Clain nr. 12.

3 ? (79)

Buzdughină & Hoza

Intreprindere românească

SIBIIU

TURNĂTORIE DE FONTĂ ȘI METAL
ATELIER MEHANIC
MAȘINI DE TREERAT
MORI, MOTOARE, CAZANE.

TURNĂTORIE DE CLOPOTE din cel mai bun material, cu garantarea cuvenită și prețurile cele mai solide.

(33) 18—7

CUMPĂRĂM aramă veche, în
 orice cantitate, precum și fuci
vechi de mașini.

Modele elegante de blănuri.

Ludovic Déri
blănar

CLUJ
Str. Memorandului 3.

Telefon: 12 - 12.

Modele elegante de blănuri.

Preoțime! Nou apărut! Invățători

Comandați imediat cea mai frumoasă și bogată carte de rugăciuni:

„Cărarea Fericirii”

de preotul G. Mânzat, care conține 368 pag. cu 26 capitole mari și diferite rugăciuni acomodată pentru orice ocaziune, fiind aprobată de I. P. S. S. dl Episcop de Gherla Dr Iuliu Hossu sub Nr. 581—1925.

S'a pregătit în următoarele legături:

In carton tare . . . . . 85—
> pânză fină cu cruce aurită > 140—
> piele lux, pe hârtie velină
pentru dame . . . . . 280—

Pentru școlari se recomandă cele cartonate, à 85 lei

La librăria ANCA Cluj.

Preoți! Cereți:

„Predici la Morti”

de Prot. I. Marga. Prețul 45 lei.

La comandă anticipați prețul plus 10 Lei porto.
2—20 (67)

Cazane de fier rachiou

se găsesc la

Frații Paulini — Aiud

Se mai fabrică acolo și Stropitoare de vii

□ □ Cazane □ □

pentru rufe, var, tăbăcar, vopsitor ș. a.

: Prețurile cele mai ieftine! :

(35) 7—10

scădere de 20%

77

5—?

La curățirea chimică și vâpsitul de vestminte. fabrică pentru vâpsit, curățirea chimică și spălătorie cu vapor. C L U J.

Kristály,

Reprezentantul din Blaj: TRAIAN NOVAC comerciant.

Se vând din mână liberă casele din Str. Simion Bărnuțiu Nr.

131. Material solid, 3 camere, casă padimentată și superedificate. Informațiuni la

ONU DECEAN, — Blaj.

(78) 2—3